

INHOUDELIJK VERSLAG

Clean Industrial Deal: twee Vlaamse speerpunten in de kijker

Kader.....	1
Praktisch.....	1
Sprekers.....	1
1 - Circulaire economie.....	1
2 - Versnelling industriële decarbonisatie.....	1
Luik 1 - Circulaire economie.....	2
1 - Toelichting door OVAM.....	2
2 - Pitch door Fedustria.....	2
3 - Pitch door VITO.....	2
4 - Pitch door VVSG.....	3
5 - Pitch door Voka.....	4
Luik 2 - Versnelling van industriële decarbonisatie.....	4
1 - EU-update door VLEVA.....	4
2 - Pitch door Voka.....	5
3 - Pitch door essenscia Vlaanderen.....	6
4 - Pitch door Agoria Vlaanderen.....	7
5 - Pitch door Port of Antwerp-Bruges.....	7

Contact:

- paula.verschaeve@vleva.eu
- www.vleva.eu
- Presentaties van de sprekers

Clean Industrial Deal: twee Vlaamse speerpunten in de kijker

Infosessie VLEVA

Kader

- **Vervolgssessie** op het webinar [“Speerpunten van de Clean Industrial Deal”](#) met Maurits Pino, DG GROW, Europese Commissie
- Toelichting over en kennismaking met **twee voorstellen** uit de Clean Industrial Deal
 - Circular Economy Act
 - Industrial (Decarbonisation) Accelerator Act
- De [Clean Industrial Deal](#) als **prioritair dossier** voor heel wat VLEVA-leden
- Ook prioritaire dossiers voor **Vlaanderen**:
 - Beide voorstellen hebben een grote impact op Vlaamse bedrijven, middenveldorganisaties en lokale besturen.
 - Vlaanderen werkt daarom actief aan een eigen visie rond deze thema's

Praktisch

- Datum: woensdag 17 september 2025, van 13.00 uur tot 16.00 uur
- Thematische infosessie met Q&A
- Aantal inschrijvingen: 130
- Aantal deelnemers: 65

Sprekers

1 - Circulaire economie

- Ina De Vlieger, Liaisonofficer voor klimaat, milieu en energie bij **VLEVA** (gedetacheerd van VITO)
- Elizabeth Czaerck, International Policy Unit bij **OVAM**
- Ingrid Hontis, Manager Duurzaamheid & Klimaat bij **Fedustria**
- Philip Marynissen, Expert Circulaire Economie bij **VITO**
- Elke de Taeye, Regisseur Circulaire Economie bij **VVSG**
- Katelijne Haspeslagh, Expert Duurzaamheid en Milieu bij **Voka**

2 - Versnelling industriële decarbonisatie

- Paula Verschaeve, Liaisonofficer voor klimaat, milieu en energie bij **VLEVA**
- Saartje Swinnen, Directeur Energie en Klimaat bij **essenscia Vlaanderen**
- Patrick Van Den Bossche, Strategic Advisor, **Agoria Vlaanderen**
- Robin Verbeke, Adviseur Omgeving en Ruimtelijke Ordening, **Voka**
- Lieselot Marinus, Public Affairs Advisor EU, **Port of Antwerp-Bruges**

Luik 1 - Circulaire economie

1 - Toelichting door OVAM

Kernpunten uit de toelichting:

- Het proces richting de wet circulaire economie
- De wet circulaire economie: waarom?
- Welke info is er al bekend? Verwijzing naar “three possible pillars” van de Europese Commissie
- Wat zijn de bouwstenen voor de wet circulaire economie volgens OVAM?
 - Systeemverandering
 - Oplevering EU-beleid
 - Flankerende maatregelen

De volledige toelichting vind je [hier](#) (onderaan de pagina).

2 - Pitch door Fedustria

Standpunt:

- Circulaire omschakeling is cruciaal
- Maar: **timing is te traag**
 - Leden van Fedustria zijn reeds geruime tijd bezig met investeringen in circulaire producten, processen en businessmodellen
 - Maar: de markt voor duurzame producten is er nog niet

→ Timing moet worden versneld

Wettelijk kader is nodig:

- Aantrekken van investeringen, creëren van markt, opbouwen van business case
- Schaalgrootte
- Vrij verkeer van afval & secundaire grondstoffen binnen EU
- Opm: inclusief duidelijke en uniforme definities
- Betrokkenheid van gehele waardeketen
- Wetgeving dient ook in te zetten op stimuleren van de vraag naar secundaire materialen en producten
- Voorbeeld: Valumat

Bijkomende aandachtspunten:

- Naast toezien op verminderde afhankelijkheid van import: lokale verwerking van eigen grondstoffen

3 - Pitch door VITO

Een **niet-uitputtende lijst** van maatregelen, maar wel het overwegen waard ...

- Sluiten aan bij of bouwen verder op bestaande EU-wetgeving. Daardoor kunnen de EU (en de lidstaten) relatief snel handelen en blijft de handhaving haalbaar.

- Bestrijken een groot deel van de levenscyclus:
 - Ontwerp (upstream)
 - Vraagzijde (overheidsopdrachten en koopkracht)
 - End-of-life: (secundaire) materialenmarkten (downstream)

Maatregelen:

1. Breid de productontwerpregels uit en versnel de uitrol van het Digitaal Productpaspoort (DPP)
2. Maak duurzaam en circulair aanbesteden in de hele EU bindend (met echte kostprijsberekening/doorrekening)
3. Ontsluit de markten voor secundaire materialen: geharmoniseerde 'end-of-waste'-criteria + EPR 2.0 + doelstellingen voor gerecycleerde inhoud
4. Betere lokale samenwerking

4 - Pitch door VVSG

“Een sterke, onafhankelijke Europese Unie, start lokaal. Dus de circulaire economie moet ook oog hebben voor het lokale niveau.”

Blik op de toekomst

- Aanmoedigen ontwikkeling van
 - Economische onafhankelijkheid
 - Klimaatuitdagingen
 - Grondstoftekorten
 - ...

→ Kortom uitdagingen genoeg die **lokaal voelbaar** zijn

Recyclagegraad verhogen:

- Belang van producentenverantwoordelijkheid
- Efficiënte dataverzameling en -ontsluiting
- Circulariteitstoets

Drie aandachtspunten:

1 - Ruimte voor experiment

- Biedt lokale besturen capaciteit
- Opschaling en innovatie

2 - Multilevel governance approach

- Geen overrompeling
- Ondersteuning op maat voor elk niveau

3 - Overheidsopdrachten

- Geen overmaat
- Behapbaar
- Afdwingbaar

5 - Pitch door Voka

Belang van de circulaire economie

- Eén van de zes pijlers van de Clean Industrial Deal
- **Vlaanderen** heeft de troeven:
 - Sterke recyclagecapaciteit
 - Unieke materiaalexpertise
 - Innovatie bedrijven

Drie aandachtspunten:

1 - EU interne markt voor circulaire grondstoffen

- Recyclaten ondervinden vandaag nog te veel belemmeringen door nationale én regionale regels en juridische onzekerheid
- Nood aan harmonisatie van end-of-waste-criteria en certificeringssystemen
- Snellere goedkeuring van nieuwe toepassingen (bv. gerecycleerd plastic in voeding)
- Doel: secundaire grondstoffen vrij verkeer geven binnen de EU

2 - Circulaire materialen concurrerend maken

- Virgin materialen zijn goedkoper, waardoor recyclaat moeilijk marktaandeel wint
- Act moet instrumenten voorzien zoals:
 - Minimumdoelstellingen voor recyclaatinzet
 - Circulaire criteria in overheidsopdrachten
 - Lagere energiekosten voor energie-intensieve recyclage
- Positieve incentives zijn nodig om gerecycleerde materialen in Europa te houden

3 - Circulaire businessmodellen

- Producten voor hergebruik, reparatie en upgrade mogen niet vastlopen in afvalwetgeving
- Juridische barrières moeten verdwijnen om hergebruik een volwaardige markt te geven
- Objectieve toepassing van de massabalansmethode kan chemische recyclage rendabel maken

Luik 2 - Versnelling van industriële decarbonisatie

1 - EU-update door VLEVA

Shift van: "Industrial Decarbonisation Accelerator Act"

Naar: "Industrial Accelerator Act"

State of the Union 2025:

"De Commissie zal een "Industrial Accelerator Act" voorstellen voor de belangrijkste strategische sectoren en technologieën. Voor digitale en schone technologie: sneller, slimmer en meer Europees."

Intentieverklaring:

- Nieuwe term "Industrial Accelerator Act"

Bredere scope: *“De reikwijdte van de wet zal groter zijn dan enkel decarbonisatie, ” liet het kabinet van Commissaris voor Industriële Strategie Stéphane Séjourné weten aan POLITICO. “We moeten meer sectoren aanpakken dan enkel cleantech. Toch blijven de doelstellingen en het beleid rond decarbonisatie een prioriteit, benadrukte het kabinet.” (Politico)*

Info DG GROW - raads werkgroep concurrentievermogen & groei (3 juli 2025)

- Twee pijlers:
 - Creëren & promoten van leidende markten voor Europese koolstofarme producten
 - Versnellen & vereenvoudigen van vergunningen voor industriële decarbonisatie

→ Maar: inhoud voorstel & COM-ambities zijn tot op vandaag nog **onzeker**

- Voorstel nog in volle ontwikkeling
- Voorspellingen moeilijk te maken

To be continued: “Industrial Accelerator Act” verwacht **eind oktober/begin november 2025**

- Voorlopige agenda van de Europese Commissie: lancering op 25 november 2025 (tbc)

2 - Pitch door Voka

Openbare consultatie IDAA focust op:

- Lange vergunningsprocedures voor decarbonisatieprojecten, vaak gekoppeld aan toegang tot energie-infrastructuur (Pitch door Voka - Robin Verbeke)
- Gebrek aan vraag naar schone industriële producten wegens hogere prijzen dan conventionele alternatieven (Pitch door essenscia Vlaanderen - Saartje Swinnen)
- IDAA in het breder kader van de Clean Industrial Deal en de nood om te focussen op kosten (Pitch door Agoria Vlaanderen - Patrick Vandenbossche)

→ Vlaanderen is dichtbevolkt en geïndustrialiseerd, **vergunningen** zijn noodzakelijk voor de transitie

Policy context:

- Het cumulatieve effect van talrijke EU-wetgevende initiatieven heeft geleid tot een steeds rigider beleidskader - gedreven door principes zoals strikte niet-verslechtering en de verplichting om voortdurende verbetermaatregelen door te voeren.
- Huidige reactie?
 - Meer overlappende en vaak onsamenvangende regels (bv. NZIA, RED III, CRM), die het kernprobleem niet aanpakken: de noodzaak voor lidstaten om strategische afwegingen te maken.
 - Hoewel er enige flexibiliteit bestaat (bv. de clause inzake "overriding public interest"), blijkt die in de praktijk moeilijk toepasbaar.
- Wat nodig is: een samenhangende, systeem-brede aanpak over de EU-wetgeving heen, in plaats van een gefragmenteerde opeenstapeling van regels.
- Het oplossen van de **vergunningsknoop** vraagt om programmatische benaderingen, ondersteund door geharmoniseerde EU-kaders.

IDAA?

- Positief dat vergunningen worden aangepakt
- Maar: opnieuw sector/technologie - specifiek en een nieuw laagje in de lasagne
- Nood aan **alomvattende oplossingen** (binnen de environment omnibus?), focussend op:

- Het herformuleren van de verslechteringsverboden tot **best effortverplichtingen**, met ruimte voor tijdelijke of gecompenseerde achteruitgang waar er netto milieuwinst is.
- Het introduceren van **proportionaliteitstoetsen en programmatische kaders**, zodat projecten beoordeeld worden op hun totale milieubalans in plaats van op één parameter.
- Een bredere definitie van het **algemeen belang**, waardoor strategische projecten – van groene waterstof tot circulaire clusters – juridisch robuust en voorspelbaar vergund kunnen worden.

3 - Pitch door essenscia Vlaanderen

Noodzaak marktprikkels voor klimaatvriendelijke producten

Competitieve productie in Europa vereist:

- Adequate “Carbon leakage” maatregelen
- Financiële steun om kostenverschil te overbruggen

→ Maatregelen aan productie niet voldoende

→ Bijkomende marktprikkels nodig voor duurdere klimaatvriendelijke producten

Elementen mee te nemen bij het ontwerp van het systeem?:

- Vermijd administratieve lasten
- Handhaafbaar
- Gelijke aanpak EU en non-EU producten
- Duidelijke, uniforme methodologie op EU niveau
- Positief stimulerend
- Technologie neutraal

Stapsgewijze aanpak:

1. Marktprikkels via bestaande systemen
 - Lagere BTW tarieven
 - Verlaging belastingtarieven
 - Publieke aanbestedingen
2. Introductie van vrijwillige labels
 - Ontwikkelen en testen geharmoniseerde methodologieën op EU niveau
3. Uitwerken nieuwe schema's
 - Lange termijn

Marktprikkels via “Climate contribution”:

- Methodologie nodig om emissies tijdens proces te bepalen of gebruik standaarden
- Klimaatvriendelijk proces resulteert in lagere “Climate Contribution”
- Inkomsten “Climate Contribution” kunnen gebruikt worden om klimaatvriendelijke processen te ondersteunen via CfD

4 - Pitch door Agoria Vlaanderen

Decarbonisatie → nood aan diverse **technologische oplossingen**

Maar: tal van **onzekerheden** waarbij de impact op internationale competitiviteit belangrijk is voor de business case

Decarbonisatie = nood aan geïntegreerde aanpak

Verhoging van productie CO2 vrije energie:

- Vergunningenproblematiek
- Nood aan verhoging flexibiliteit

Voorzien van de nodige infrastructuur:

- CCU/CCS, waterstof
- Versterking elektriciteitsnetwerk & interconnectiviteit

Competitieve prijzen voor CO2 vrije energie in een Europese context:

- Werken aan commodity prijs (?) maar ook alle non-commodity kosten (nationaal/gewestelijk)

Lange termijn visie is nodig om onzekerheden weg te nemen:

- Zal investeringsbeslissingen in decarbonisatie te ondersteunen maar ook een stabiele marktvraag te creëren voor (onze Vlaamse) net zero technologie

5 - Pitch door Port of Antwerp-Bruges

Strategisch belang van industriële clusters

Context:

- Europese industrie onder druk door energieprijzen, regeldruk en geopolitieke afhankelijkheden
- Noodzaak tot versnelde energie- en grondstoffentransitie
- ARRRRA-cluster = grootste geïntegreerde logistiek-industriële zone van Europa
- ±40% van de petrochemische productie in de EU
- Cruciaal voor strategische autonomie

Decarbonisatiepotentieel:

- **Clusters** versnellen circulaire en duurzame transitie
- **Specialisaties** versterken elkaar: bulkchemie, specialty chemicals, geavanceerde materialen

Barrières:

- Energie: onvoldoende toegang tot betaalbare energie & grondstoffen
- Financiering: gebrek aan investeringen & publieke ondersteuning
- Ruimte & connectiviteit: vergunningen en complexe/incoherente regelgeving

Versnelling van decarbonisatie-potentieel clusters

Gerichte ondersteuning:

- **“Industrial cluster”-status** binnen IDAA voor o.a. snellere vergunningen, publieke fondsen, prioritaire (decarbonisatie infrastructuur) investeringen
- **Energie-infrastructuurplanning** (elektriciteit én waterstof én CO₂ én...) vanuit cluster perspectief
- Holistische **impactbeoordeling** en tijdelijke **emissie-flexibiliteit**
- Clustergerichte **vergunningen en compensatiebeleid**
- Technologie-neutrale & eenvoudige steunmechanismen voor **decarbonisatieprojecten**
- **Vraagcreatie** slim ondersteunen

Conclusie:

- Clusters verdienen **erkenning** als sleutel tot duurzame groei & motor om de Europese decarbonisatie te versnellen
- EU moet strategisch investeren in **industriële (haven)clusters en haar infrastructuur**